

Gidstheoriedag Seizoen 5

Dilemma's en ervaringen gedeeld

	Dilemma	Gids	Ervaringen
1,1	Wanneer terug? Kan ik nog verder of wordt dan het risico op terugtocht in het donker te groot?	Anja	Rondje Muritz met privegroep, 3 personen, we wilden het meer mogelijk ronden, aan het eind v.d. middag hadden we nog ongeveer ¼ deel te gaan. We zouden zeker niet voor donker terug zijn. We zijn gaan proberen en kwamen dun ijs tegen/scheuren, moeilijk te zien. Ik verwachtte mogelijk nog meer moeilijke situaties en ik besloot terug te gaan naar een dorp om daar v.h. ijs af te gaan en met de taxi terug naar het huis. Was goede keuze, de volgende dag zagen we dat we nog behoorlijk wat moeilijke situaties hadden moeten ronden.
1,2		Marc	Dag na "Femunden - plurrning Hans/niet omkleden" te lang doorgeschaatst, te laat terug en laatste deel in donker moeten rijden. Dat ging wel maar hadden we beter kunnen voorkomen door eerder terug te gaan en evt. nog extra lusje vanaf de startplek te doen.

2,1	Wat is te dun? Hoe ver ga ik in het opzoeken van de grens?	Marijn	In Duitsland, zwart ijs na paar dagen vorst. Een gebied met stroming (rivier loopt door gebied en kleine rivieren met in/uitstromen). Verraderlijke plekken met dunner ijs die wel dicht gevrozen waren. Ook verschil tussen boven en benedenwindse kant van kanalen. Dunner ijs soms lastig te herkennen. Tempo lager houden en afstand. Goed luisteren.
2,1		Emiel	Wat ik enkele malen heb ervaren is dat ik werd teruggeroepen door de hoofdgids die achter me reed, en het niet meer vertrouwde, eenmaal voor mij, eenmaal meer voor de groep als geheel. Was er een jaartje uit geweest, en dan vang je de eerste dagen toch wat minder goed de signalen op die het ijs geeft. Doorrijden op dunner wordend ijs, met de verantwoording voor een groep, welke marges houd je aan? Doorrijden op dunner ijs is wellicht een zwak punt van mij. Met een kleinere groep kan ik komend jaar vaker dit soort situaties opzoeken, en desnoods een keer door het ijs gaan, om beter en beter te worden in dit soort situaties.
2,3		Marc	Privé trip - Femunden. Was het verantwoord om over de banen door te schaatsen op Femunden. Buiten de banen was het papijs zonder draagkracht, alleen op de scheuren was dragend ijs. Door echt iedere meter te prikken heb ik dit toen opgelost. Absoluut voorkomen om in die kou in de problemen te komen.
2,4		Marc	Tijdens trip in Duitsland met Anja, Joris en Jos: Aanname was dat we op dode arm reden. Kijken op een kaart die ook verder zuidwaarts had laten zien zou dit voorkomen hebben. Dan was opgevallen dat er een instroom was. Onze kaart stopte precies op de plek waar ik plurde. Duidelijke les: de kaarten van het hele omliggende gebied bekijken. Ik had ook eerder rekening moeten houden met de anderen uit de groep die het al erg dun vonden. Ik reed te veel op de aanname... het kan hier niet dunner zijn dan in de vorige armen.
2,5		Marc	Tijdens trip in Duitsland met Anja, Joris en Jos: rijden we nog verder door op snel draagkracht verliezende ijs of lopen we verder. Uiteindelijk gekozen voor lopen omdat schaatsen supertraag werd. Geen risico genomen, ook al omdat ik er de vorige dag door een foutieve aanname doorheen gezakt was.

2,6	<p>Gert-Jan</p> <ul style="list-style-type: none"> - In Duitsland, zwart ijs van 5 a 6 cm. - Op zaterdag was het ijs hard en goed , op een paar zwakke plekken na die zaterdag bijna een keer erdoor gegaan op ondiep stuk, visgraten... het ijs was niet overal betrouwbaar - Op alle meren was de westkant dunner dan de oostkant. We waren aan het einde van dag even op de kant vanwege een r�ak en konden er niet meer opkomen, te zwak. Pas met een steiger lukt het, en konden we weer verder - Op het laatste meer op zondag reden we op de Woblitzsee en kwam ik leidend op te dun ijs aan de westkant. De deelnemers en hulp Marijn gaven signalen dat ze niet meer comfortabel waren - Ik prikte inderdaad vrij makkelijk door het ijs, maar vond het nog sterk genoeg (het hield, maar erdoor had betekent dat ik er niet meer uit was gekomen) en we stonden en schaatsten weliswaar dicht bij de kant, maar iedereen bevond zich op hetzelfde ijs. - Ik was verrast door de zwakte, 5 cm kernijs maar van een slecht zwakke kwaliteit en gek genoeg was dichtbij de kant (westkant) niet onze vriend - Eerst keuze was van het ijs en teruglopen, de tweede was om te kijken of het aan de oostkant beter was. We waren net bij een versmalling waar de overkant relatief dichtbij was. De groep wachten terwijl ik op onderzoek uit ging. En inderdaad het ijs was direct uit de kant veel beter en aan de oostkant gewoon sterk genoeg. - Ik had twee verkeerde aannames gedaan (en daardoor een signaal genegeerd): <ul style="list-style-type: none"> 1 Ik had gehoord dat die ochtend de Woblitz helemaal rond was geschaatst 2 Het was weliswaar iets boven nul 2 graden, maar ook bewolkt (geen instraling). Ik nam aan dat er geen groot degenererend effect was op het ijs - Ook weer een goed leerpunt (staat in het rapport) en het is goed gegaan, zeker dankzij de goede inbreng van de deelnemers
2,7	<p>Tom</p> <p>reed als 2e gids laatste man, vond het dun worden, reden in vik van instroom (rivier), verwachting: alleen maar dunner, maar gids reed door. Toch roepen/fluiten en overleg. Had wel meer afstand tot de groep moeten nemen voor gidsoverleg.</p>
2,8	<p>Tom</p> <p>Oversteek instroom: als je weet dat de marge 50 m verder veel ruimer is dan waar je het wil proberen, waarom dan niet die ruimere marge nemen?</p>

2,9		Tom	Plurrring van gids, ik stond op 20 m afstand, maar op twijfelachtig ijs, groep stond weer 20 m van mij af op beter ijs. Had groep al gezegd te blijven staan. Wilde lijn gooien maar aarzelde omdat ik niet iemand er bij durfde te roepen om te trekken en ik niet heel veilig stond. Gelukkig gooide gids toen zelf al en kon ik lijn doorgooien naar groep.
2.10		Tom	Meer algemeen: wanneer besluit je dat het te dun wordt ... niet doorgaan tot je plurrrt. Welke marge wel? Is dat persoonlijk?
3	Geen slag meer durven maken omdat het ijs dun is. Is het nu nog wel veilig?	Rob	In het donker op Ivösjön meegemaakt. We durfden ons nauwelijks nog te verroeren. Jan-Willem had een beenplurr, had er net zo goed helemaal in kunnen liggen. We zagen geen hand meer voor onze ogen. Om ons heen alleen nog dun ijs en stroomgaten. We konden niet meer vinden waar we vandaan kwamen. De oplossing die we kozen was plat op het ijs gaan liggen, ook al werden we nat. We zijn naar de kant toegetijgerd. Daarna door het bos gelopen. We bereidden ons voor op een 15 kilometer lange wandeling in het donker. Met veel geluk kwamen we bij een huis waar licht brandde, bleek een dierenarts te zijn met 's avonds spreekuur. Een bezoeker van de dierenarts heeft ons naar onze auto gebracht. Had heel anders kunnen aflopen. Schaatsen in het donker verhoogt de risico's navenant. Ik doe dat alleen als het heldere hemel met maan is. Bij clubtochten overdag plan ik het zo dat we voor donker terug zijn.
4	Open water, moeten we naar de rand? Wanneer wel, wanneer niet?	Anja	Open water opgezocht, op weg naar de rand in Femunden, in het open del lag een soort van grote landtong met ijs die we wilden ronden, de wind was fors en afluandig naar het groter open deel. We besloten, in overleg met de andere gids, niet de plaat te ronden en terug te gaan.
5	De wind wordt harder dan verwacht. Ga ik nog verder?	Marijn	In Zweden: gidsweekeinde. Rensholmen: sea ice. Afluandige wind die toe nam in de loop van de dag. In eerste instantie besloten om binnen de eilanden te blijven. Bij bereiken van oostelijke ijsgrens besloten om om te keren (daar waar andere groep wel door ging). Dat is al een dilemma. Wat moet je daar mee doen? En onze groep besloot wel buitenlangs de buitenste eilanden te gaan om daar de ijsgrens te bekijken. De logica was dat dit met deelnemers niet gedaan zou worden, maar met gidsgroep voor leereffect een kans was. Het dilemma is: hoe weet je of het risico nog acceptabel is?

6,1	<p>Wat doe ik als iemand echt niet mee kan en te hoog heeft ingeschreven? Kan ik die de resterende dagen aan de kant zetten? Voor een deel van de dag? Of tempo verlagen?</p>	Jos	<p>Is me al 2x overkomen (met Marcel en met Albert/Wim): Bij Marcel hebben we de betreffende persoon in de ochtend meegesleept aan de stokken en in de middag bij de auto laten wachten (achtjes rijden dus). Bij Albert/Wim; opsplitsen in 2 groepjes. Maar dat kon alleen omdat er genoeg gidsen in die groep zaten. Achteraf en als leerpunt voor nu is misschien: hoe kunnen we dit voorkomen, want de hele groep is gedupeerd!</p>
6,2		Marc	<p>In trip met Tom hadden we een deelnemer, Harrie Ollie hadden die we een groep 4 tocht beloofd hadden maar die ik ondanks een poging het rustig aan te doen, toch stuk heb gereden. De laatste ochtend wilde hij niet mee. Dat kon doordat we weer langs het huisje konden op de terugweg en ik kon regelen dat we laat uit het huisje konden uitchecken. Steeds was het dilemma tijdens die trip of we nog door konden vanwege Harrie. Dat hebben we te veel opgerek, we hebben hem te moe gereden.</p>
6,3		Gert-Jan	<ul style="list-style-type: none"> - Op de trip van Tom en ik. Groep IV notabene. Ik kon het mij niet voorstellen dat je dan niet mee kan komen. - Het was een nieuwe deelnemer, de fadder had aangegeven dat persoon redelijk goed kon schaatsen (op - Hij was de jongste van de groep, ik had juist verwacht dat hij zich zou vervelen - Leerpunt: hoe je je kan vergissen - Op zich ging hij nog hard genoeg om niet achter te laten op de kant, maar het scheelde niet veel....
6,4		Albert	<p>Ik heb tweemaal een tocht gehad, waaraan een deelnemer meedeed die het tempo niet bij kon houden. Van te voren was duidelijk wat het tempo zou zijn. In beide gevallen gaf de deelnemerslijst noch de mening van eerdere gidsen reden te twijfelen aan de capaciteiten van die deelnemers.</p> <p>In het eerste geval vond de deelnemer het zelf erg vervelend dat het schaatsen hem onredelijk zwaar viel. Hij excuseerde zich, stelde voor de dagen erna in de vandrarmen te blijven en concludeerde voor zichzelf dat hij nog meer moest trainen op de ijsbaan en Biddinghuizen ter voorbereiding op een tocht.</p>

In het tweede geval zat en bleef de deelnemer in de klaagstand. Het tempo was te hoog, de tocht te lang, de schaatsen te bot, de groep reed te hard en wachtte niet, etc. Opvallend was dat de afstand tussen deze deelnemer en de groep na een stop snel groot werd, en daarna constant bleef, ook wanneer het tempo door de gids aanmerkelijk werd verlaagd. In de groep ontstond wat gemor.

Hoe dilemma opgelost:

Tijdens de tocht (steeds als de ijsituatie dat toeliet) door:

- te laten tenderen met een van de betere deelnemers
- de betreffende deelnemer met de tweede gids bochten af te laten snijden
- met de tweede gids af te spreken dat de gids met de groep een stuk terug schaats om dan met een bocht weer achterop de betreffende deelnemer en tweede gids te komen
- de deelnemer aanspreken over het achterblijven en constructief voorstel te doen voor navolgende tochten (in geval 1 meer trainen en terugzakken naar lager niveau, in geval 2 beter materiaal te verlangen en terugzakken naar lager niveau)
- tijdens de evaluaties gedurende de tocht het punt van noodzaak goede voorbereiding en ook het belang van veerkracht in de groep op constructieve wijze bespreekbaar maken

Na de tocht:

- verwerken ervaringen in deelnemerslijst

Voor volgende keren:

- Degenen die zich ingeschreven hebben voor jouw tocht zelf vooraf spreken over verwachtingen, hun ervaringen met vorige tochten en kwaliteit materiaal (ooit problemen mee gehad en wat aan gedaan?). Dit ook als betreffende deelnemer vaker is meegeweest en jij zelf geen schaatservaring met hem/haar hebt.

7,1	Als gids achteraan: Jij twijfelt of het nog wel veilig is en de gids vooraan schaatst door.	Anja	Wat is te dun, minder dan 4 cm over het algemeen, vaak moeilijk te horen voor de gids, altijd de mens achter je opdracht geven om bij een hoger geluid jou te waarschuwen, Mark is er zo ook ingegaan vorig jaar in Duitsland, ik zag/ hoorde het aankomen.....
7,2		Marijn	In Duitsland, zwart ijs na paar dagen vorst. Op tweede dag ging temperatuur omhoog. Ontstaan van voorjaarsijs. Bovenlaag kreeg ander breukgedrag. Op tweede meer na lunch begon loslating van kristallen voorname vorm aante nemen. Voorste gids heeft nog focus op voltooiën route. Achterste gids besluit duidelijk twijfel uit te spreken en uiteindelijk te verklaren dat de tocht koers moet veranderen. Oversteek naar overkant, waar ijs dikker (eerder aangroei begonnen) en via de kant met veel checken terug naar opstaptelek. Schaatsdag afgebroken.
7,3		Jos	Ik zag de visgraten ontstaan van de gids vooraan, ik was helemaal achter. Ik wilde affluiten, maar heb dat niet gedaan, want er was een zeer ervaren gids op de 2e positie. De gids zakte erdoor en we stonden allemaal op dun ijs. Ik had houwen en keren om iedereen uit elkaar stil te laten staan met afstand van elkaar. Sommigen snapten dat niet en wilden naar voren op een kluitje om te helpen. Ging net goed allemaal.
7,4		Carolien	Mijn dilemma's als gids: Dan moet ik 'even' in de geschiedenis duiken. er komen direct een paar gebeurtenissen op die grote impact hadden. Als eerste de gebeurtenissen op Mjösa en mij rol daar. Wanneer meld je (ik) het als je de situatie niet vertrouwt en hoe doe ik dat. En hoe als ik niet gehoord word, eerst letterlijk en daarna figuurlijk. Mijn dilemma's gaan vooral over leiding geven en me laten horen, duidelijk zijn.

8,1	Plurrrning. Door schaatsen met nat pak?	Anja	In Duitsland vorig jaar aan het eind van de middag op 20 schaatsminuten minuten van het hotel ging de gids er doorheen, privetocht, er werd besloten terug te schaatsen met een nat pak, situatie was dat de schemer viel, we zijn terug schaats. Maar wat was er gebeurd als er nog iemand doorheen was gegaan??? Dus altijd droge kleren aan doen (tenzij op 5 minuten van eindpunt)
8,2		Marc	Privé trip - Femunden met o.a. Hans Meijer: gaan we nog door na de plurrrning van Hans die zich niet wilde omkleden. Door mijn eigen irritatie en het gebrek van vertrouwen in Hans durfde ik niet meer door te gaan schaatsen die dag. Pas de volgende dag na duidelijke afspraken over wie er aan kop zou gaan voelde ik me weer enigszins prettig.
9	Slecht ijs. Wanneer omkeren - Plan B?	Marijn	In Zweden: gidsweekeinde. Bråviken (iets oost van de ferry). Veel slechter ijs dan gehoopt. Slecht oppervlak en veel gaten door underfrättning. Hoe lang ga je door? Wordt het nog beter? Kan zwakste broeder in team nog meekomen? Na uur besloten om te keren en naar plan B te gaan waar uit van eerder tochten bekend was dat er schaatsbaar ijs was.
10	Op dun ijs in NL	Emiel	Een van de meest leerzame tochten afgelopen jaar was in groep van 2 (samen met Arie Berghout, lid van HLSK) op het water van het Abtswoudse Bos. Zeer tricky ijs, wel altijd met de wal nabij, verantwoordelijk voor ons beiden. Dilemma daar: hoe ver moet je gaan om andere NL schaatsers in NL stijl, dus zonder enige veiligheidsuitrusting, te ontraden om te schaatsen waar ze jou al hebben zien schaatsen of vandaan hebben zien komen? HLSK stijl van schaatsen lokt mensen zonder uitrusting en ervaring uit om risico's te nemen die ze zonder ons te zien wellicht niet zouden nemen. Daar ligt een verantwoordelijkheid, wellicht zelfs een vorm van aansprakelijkheid. Lastig.
11	Gewonde op het ijs: altijd terug of doorgaan als persoon zegt dat het wel gaat	Gert-Jan	- Zoals boven beschreven. Annemieke viel en verdraaiden haar knie. Na een paar minuten gaf ze aan dat het weer ging. En dat was ook zou. Regelmatig gevraagd of het ging. Het leek mee te vallen. - Het viel niet mee, dat bleek pas toen ze van het ijs stapte. - Wellicht hebben de deelnemers de neiging zich te vermannen (door groepsdruk). Daar moet ik meer rekening mee houden. - Ik heb sowieso besloten niet meer met een groep IV op ijs met 2 cm of meer cm sneeuw te gaan schaatsen. Met groep III gaat dat wel vermoed ik

12	Gaan of niet gaan?	Gert-Jan	<p>- Dit blijft een stressvol, de wil om te gaan versus de kans op slechte omstandigheid en mogelijke onveiligheid, dat laatste bv door overijs, water op ijs, degenererend ijs, sneeuw op ijs etc</p> <p>- Mijn basishouding is dat het altijd meevalt, er moet bij mij heel wat gebeuren om niet te gaan (ik heb nog op geen enkele trip besloten om niet te gaan). En tot nu toe pakte het goed tot heel goed uit.</p> <p>- Het hangt ook erg af van de groep. Bv tijdens het afstudeerweekend schaatste Janny en Marcel op beroerder ijs, maar die groep had lol. Onze groep had minder veerkracht voor slechte omstandigheden. Dat is van te voren lastig in te schatten als je de mensen niet kent.</p> <p>- Tijdens trip met Tom viel er meer sneeuw dan verwacht. Jullie waren tegelijk op de Ridöarkipelagen. Het bleef net de lang doorsneeuwen, helaas. Met toch wel een ongeluk vandien: Annemiek verdraaide haar knie. De vraag uit de groep rees op “wisten jullie van die sneeuw”. Antwoord “nee, niet verwacht” Maar dat was 3 dagen daarvoor, waarna huurbus definitief is, ruimbagage geboekt wordt. Geen moment aan gedacht om nog een go-nogo in te lassen. Uiteraard wel gezien dat het slechter werd, maar ook dat er nog redelijk geschaatst werd. Bij vliegen zou je op Schiphol nog moeten kunnen beslissen om niet te gaan. Maar dat laatste zie ik niet snel gebeuren.</p>
13	Wat betreft “rondje langs de velden”:	Leontine	<p>- Natuurlijk alert zijn op dun ijs, signalen uit de groep meenemen, zie rapport 70567. Op dit meer met veel stroming heb ik onvoldoende rekening gehouden met het risico van underfrättning ook na waarschuwingen uit de groep van zowel Joris als Carolien. Wel heel veel van geleerd!!</p> <p>- goed plan voor de dag maken met uitwijkmogelijkheden voor meer of minder schaatsen</p> <p>- communiceren naar de groep wat je beweegredenen zijn om iets wel of niet te doen en wanneer, routes, fika’s, plan A én plan B. Mijn natuurlijke neiging is planloos, go with the flow, daar moet ik altijd extra aandacht aan geven.</p> <p>- niveaoverschillen in de groep, als er 1 iemand iets buiten het gemiddelde niveau van de groep valt en zich lijkt aan te passen, maar achteraf toch het gevoel heeft gehad iets boven haar macht geschaatst te hebben. Oftewel als van de deelnemers van een groep 4 er maar een echte groep 4 schaatster bij zit. Tochten met Tom maart 2017.</p>

14	Hoe gaat het met mijn deelnemers? Wordt het tijd om om te draaien richting de bus? Ze zeggen wel dat ze zich nog goed voelen, maar hoe lang nog?	Ewout	Ik denk dat mijn voornaamste dilemma te maken heeft met het feit dat ik het niet erg vind om met 4-groepen te schaatsen. Dat betekent dat je altijd met mensen schaatst voor wie alles nieuw is. En waarvan je weinig zekerheden hebt voor wat betreft conditie en belastbaarheid. Dus het hoofddilemma is vaak: "hoe gaat het met mijn deelnemers? Wordt het tijd om om te draaien richting de bus? Ze zeggen wel dat ze zich nog goed voelen, maar hoe lang nog?" De oplossing is wat mij betreft: aan de onderkant blijven van wat de deelnemers nog zeggen te kunnen doen. Of nog wat minder. Dan zit je wellicht eerder bij de bus – maar dat is voor een 4 groep vrijwel niet een probleem, want dan heb je gewoon meer tijd om te koken en uit te rusten – vaak belangrijk om "optellende vermoedheid" tijdens zo'n weekend te voorkomen.
15	Wat te doen als een deelnemer voortdurend in discussie gaat, het niet met de planning eens is, gedurende de schaatsdag traineert en discussieert, van het ijs af wil en de groep ophoudt en niet op afgesproken briefings aanwezig is en boos wordt als hij niet geïnformeerd is. Tijdens de trip en bij eventuele aanmeldingen voor volgende trips.	Carolien	Mijn dilemma's gaan vooral over leiding geven en me laten horen, duidelijk zijn.